

20-21
cont.

(SJIF) Impact Factor-7.675

ISSN-2278-9308

B.Aadhar

Peer-Reviewed & Refreed Indexed

Multidisciplinary International Research Journal

February - 2021

ISSUE No - CCXLIV (274)

Impact of COVID-19 on Higher Education

Chief Editor

Prof. Virag S. Gawande

Director

Aadhar Social

Research & Development

Training Institute Amravati

Executive Editors

Dr. Amol Bhuyar / Dr. Dinesh Deore

G. T. Patil College Nandurbar (M.S.)

Editor

Dr. Mahendra Raghuvanshi

G. T. Patil College Nandurbar (M.S.)

The Journal is indexed in:

Scientific Journal Impact Factor (SJIF)

Cosmos Impact Factor (CIF)

International Impact Factor Services (IIFS)

Principal

**Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N. P. Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli**

21	Effect Of Covid-19 Virus On College Level Cultural And Social Event Dr. Sawan M Deshmukh	89
22	Challenges Faced In Online Teaching Process Especially Teachers in Higher Education Institutions Dr. Baviskar Kunda Vitthal	92
23	कोविड महामारीचे भारतीय उच्च शिक्षण पध्दतीस आव्हान: ऑनलाईन शिक्षण सहा. प्रा. उपेंद्र धगधगे / डॉ. तारक दास	96
24	शाळा किंवा वर्गखोली आणि ऑनलाईन अध्ययन-अध्यापन यांचा तुलनात्मक अभ्यास डॉ. कल्पनाकर सुर्यकांत नागनाथ	98
25	कोविड-१९ चा महामारीच्या लॉकडाऊनकाळात वातावरणात झालेल्या बदलांचा भौगोलिक अभ्यास प्रा.डॉ. दिलीप नि. लाजेवार	105
26	आधुनिक तंत्रज्ञानाचा अध्ययन - अध्यापन पद्धतीत उपयोग डॉ. अक्षय किशोर घोरपडे	110
27	ऑनलाईन शिक्षण : अध्यापन-अध्ययनापुढील संभाव्य धोके आणि संधी प्रा.डॉ.वासुदेव भिका माळी	117
28	कोविड - १९ च्या काळात राष्ट्रीय सेवा योजनेची भूमिका अश्विन सुरेश खांडेकर	121
29	काविड - १९ चा पर्यावरणावरिल झालेला परिणाम - एक अभ्यास प्रा. डॉ. राहुल देविदास इंगळे	126
30	उच्च शिक्षणातील ऑनलाईन शिक्षण व अध्ययन संदर्भातील भारत सरकारचे कार्यक्रम आणि धोरणे : ऐतिहासिक विश्लेषण प्रा.डॉ. निशांत भिमरावजी शेंडे	130
31	ऑनलाईन अध्यापन व अध्ययन प्रक्रियेतील आव्हाने डॉ. संदीप भास्करराव गरुड / प्रा. मोहन अर्जुन वसावे	133
32	वी.एड्.च्या छात्र अध्यापकांच्या दृष्टीकोनातून वर्गअध्यापन व ऑनलाईन अध्यापन यांचा तुलनात्मक अभ्यास प्रा.डॉ.सौ. विजया विठ्ठल बाविस्कर	140
33	कोरोना काळातील उच्चशिक्षणाचे स्वरूप व संधी प्रा. डॉ. अरुणा विजयकुमार नरे	143
34	कोरोना महामारीचा प्रकोपरू महाराष्ट्र शासनाचे प्रभावी आपत्ती व्यवस्थापन शरद बाबुराव सोनवणे	145
35	कोरोना (कोव्हीड-१९) काळातील ऑनलाईन अध्यापन आणि विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद डॉ.सतिश हरलाल पारधी	151
36	कोविड-१९ चा पर्यावरणावरील प्रभाव प्रा. डॉ. विजय पु. गोरडे / प्रा. पराग श्री. मेत्राम	155
37	कोरोना संकट तसेच लॉकडाऊनचा ऐतिहासिक अभ्यास प्रा.डॉ. ए.एम. काळबांडे	159
38	ऑनलाईन अध्ययन मध्ये समृद्ध संपर्क साधनांची भूमिका डॉ. टीपा अनिल पाटील	163
39	ऑनलाईन शिक्षण प्रणाली : फायदे आणि तोटे व्ही. एस. पाटील / एस. जे. नांदे	167
40	कोविड -१९ चा उच्च शिक्षणावरील प्रभाव डॉ. महेंद्र रघुवंशी	171
41	कोविड-१९ चा प्रकृति पर प्रभाव वीरेंद्र कुमार अद्विखार	174
42	ई-लर्निंग : आधुनिक भविष्यवादी शिक्षा प्रणाली डॉ. वसीम मक्कनी	178

Principal

Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N. P. Commerce College, 16
Armori, Dist - Gadchiroli

कोविड-१९ चा पर्यावरणावरील प्रभाव

प्रा. डॉ. विजय पु. गोरडे

प्रा. पराग श्री. नेत्राम

भूगोल विभाग

महात्मा गांधी कला, विज्ञान वस्व. न. प. वाणिज्य महाविद्यालय, आरमोरी,
जि. गडचिरोली

➤ **सायंश :-**

COVID-19 हा विषाणू जगातील १२२ देशात पसरला. ज्याची सुरुवात चीनमधील वुहान या शहरातून झाली आणि या संसर्गजन्य रोगाने जगातील लाखो लोक मृत्युमुखी पडले. कोरोनाचा प्रभाव मानवी जीवनावर झाला. तसेच कोरोनाच्या काळात लोकव्यवसायात सर्व जग थांबले. ज्याचे काही सकारात्मक परिणाम पर्यावरणावर झाले. ज्यामध्ये वातावरणातील हरितगृह वायूच्या उत्सर्जनाचे प्रमाण २५% पर्यंत कमी झाले. वायू, ध्वनी व जल प्रदूषणाचे प्रमाण कमी झाले, नद्यांमधील पाण्याची गुणवत्ता सुधारली, ओझोनच्या स्तरात सुधारणा झाली, वातावरणातील धुळीच्या प्रमाणात घट झाली, तापमानात थोडक्यात घट झाली, जीवाश्म इंधनाच्या मागणीत घट आली. सोबतच काही नकारात्मक प्रभाव सुद्धा जाणवले. ज्यामध्ये जागतिक अर्थव्यवस्था मंदावली, प्लास्टिक व पनकचऱ्यात वाढ झाली, बेरोजगारीत वाढ झाली, देशातील परकीय चलनात घट झाली.

COVID-19 हा विषाणूपासून बचाव करण्याकरिता वारंवार हात धुणे, हॅण्डवॉशचा वापर करणे, सॅनिटायझरचा वापर करणे, मास्कचा वापर करणे, कमीत कमी ३ फुटांचे अंतर ठेवणे, खोकतांना किंवा शिकतांना नाकावर व तोंडावर रुमाल ठेवणे गरजेचे आहे. याप्रकारे आपण करोनाची वेळ शकतो.

➤ **प्रस्तावना :-**

कोरोना वायरस हा विषाणूचा गट आहे. या वायरसमुळे सस्तन प्राणी, पक्षी यांना विविध रोग होतात. हा विषाणू मानवामध्ये रवसन संसर्गाने प्रवेश करतो. कोरोना वायरस सर्वप्रथम १९६० च्या दशकात आढळून आला. सर्वात प्रथम कोंबोव्हामध्ये संसर्गजन्य बॉन्कायटीस विषाणूच्या माध्यमाने दिसून आला. नंतर मानवामध्ये 22E व OC या नावाने हा कोरोना वायरस आढळून आला. २००३ मध्ये SARC - COV, HCOVNL, २००४ मध्ये HKU-1, २०१९ मध्ये MERC - COV, SARC - COV-2 यामध्ये गंभीर स्वरूपात रवसन मार्गाचे संक्रमण होते.

कोरोनाचे संक्रमण :- २०१९ मध्ये कोरोना वायरसचा एक उपप्रकार चीनमधील वुहान शहरात आढळून आला. याला कोवीड-१९ असे नाव देण्यात आले. हा विषाणू चीनमधील वुहान व आसपासच्या शहरात पसरून या विषाणूमुळे रोग्यांच्या मरणाचे प्रमाण अधिक होते.

मार्च २०२० पर्यंत जगात १,३२,७५८ लोकांना या आजाराची लागण झाली व ४९,५५ लोक मृत्युमुखी पडले. एकट्या चीनमध्येच ३१८० जणांचा बळी गेला व ८०,९९९ लोकांना लागण झाली. एकूण जगातील १२२ देशात हा COVID-19 आजार पसरला. २८ मार्च २०२० पर्यंत भारतातील कोरोना रुग्णांचा आकडा ९१८ इतका होता. त्यामध्ये १९ लोकांचा मृत्यू झाला.

भारतात कोरोनाचा सर्वप्रथम केरळमध्ये व नंतर महाराष्ट्रात याचा मोठ्या प्रमाणावर प्रसार झाला. महाराष्ट्रात आतापर्यंत एकूण २०,००,८७८ रुग्णांना याची लागण झाली. ज्यांपैकी

Principal

Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N. P. Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli